

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังบริเวณอ่างเก็บน้ำลำปะทาว จังหวัดชัยภูมิ 2) สภาพการเลี้ยงปลานิลในกระชังและปัญหาในการเลี้ยงปลานิลในกระชัง 3) ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลในกระชัง 4) เปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลในกระชังของเกษตรกรที่มีสภาพพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการเลี้ยงปลานิลในกระชังที่ต่างกัน เก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในบริเวณอ่างเก็บน้ำลำปะทาว จังหวัดชัยภูมิ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 145 ราย ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2549 ถึงเดือนตุลาคม 2549 โดยใช้แบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลมีอายุเฉลี่ย 44.6 ปี ร้อยละ 33.8 ได้รับความรู้เรื่องการเลี้ยงปลาจากเพื่อนบ้าน พ่อแม่ และญาติ เกษตรกรมีแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงปลาเฉลี่ย 2.0 คนต่อครัวเรือน มีรายได้รวมในรอบปีของครัวเรือนเฉลี่ย 546,955.40 บาท มีหนี้สินเฉลี่ย ครัวเรือนละ 124,343.07 บาท โดยเป็นหนี้ที่กู้มาเลี้ยงปลาในกระชังเฉลี่ยครัวเรือนละ 101,003.82 บาท เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลานิลในกระชังเฉลี่ย 4.0 ปี เกษตรกรใช้กระชังขนาดเฉลี่ย 65.6 ลูกบาศก์เมตรในการเลี้ยงปลา มีจำนวนกระชังเฉลี่ยรายละ 9.0 กระชัง ใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูปในการเลี้ยง เกษตรกรเลี้ยงปลา 1-2 รุ่นในรอบปี ใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงรุ่นละ 5.9-6.2 เดือน ขนาดปลาที่จับขายมีน้ำหนักเฉลี่ยตัวละ 930.2-943.7 กรัม ราคาขายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 38.88-39.26 บาท ปัญหาในการเลี้ยงปลานิลในกระชังที่พบมากที่สุดได้แก่ อาหารปลาไม่มีราคาแพง ถูกกดราคาปลานิล คุณภาพน้ำไม่เหมาะสม สารเคมีที่ใช้ในการเลี้ยงปลามีราคาแพง ลูกพันธุ์ปลานิลมีราคาแพง และวัสดุในการเตรียมกระชังหายากและมีราคาแพง ตามลำดับ

เกษตรกรมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงปลานิลในกระชังในระดับน้อย 20 ประเด็น จากทั้งหมด 26 ประเด็นที่ศึกษา ส่วนอีก 6 ประเด็น ที่เกษตรกรไม่ต้องการความรู้ในเรื่องนั้นเลย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบกระชัง วิธีสร้างกระชัง การแปรรูปปลานิล การทำปลารมควัน การทำปลาต้ม และการทำปลาแดดเดียว เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก 4 ประเด็น ระดับน้อย 12 ประเด็น จากทั้งหมด 17 ที่ศึกษา วิธีการส่งเสริมการเกษตรที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด ได้แก่ 1) การเยี่ยมเกษตรกรที่กระชัง 2) การดูงานเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จ 3) การฝึกอบรมโดยเกษตรกร และ 4) เอกสารคำแนะนำ ส่วนวิธีการส่งเสริมการเกษตรที่เกษตรกรไม่ต้องการ ได้แก่ การไปติดต่อเจ้าหน้าที่ที่สำนักงานโดยตรงในด้านความต้องการการสนับสนุนนั้น เกษตรกรมีความต้องการมากที่สุด 3 ประเด็น ต้องการน้อย 14 ประเด็น จากทั้งหมด 17 ประเด็นที่ศึกษา ประเด็นที่ต้องการระดับมาก ได้แก่ 1) การบริการตรวจสอบสุขภาพปลานิล 2) การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อขอสินเชื่อ และ 3) การสนับสนุนเกี่ยวกับการจำหน่ายผลผลิต

เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังที่มีแหล่งความรู้ รายได้จากการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ประสบการณ์การเลี้ยงปลานิลในกระชัง และจำนวนกระชังที่ต่างกัน มีความต้องการได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลในกระชังแตกต่างกันในบางประเด็น

The research objectives were to study 1) socio-economic background of framers around Lam Patown Reservoir 2) Tilapia cage culture practices and problems found by framers 3) needs for extension services on Tilapia cage culture and 4) to compare needs for extension services on Tilapia cage culture of framers with different socio-economic backgrounds. One hundred and forty five framers were randomly selected for this study. Data were collected using interview schedule during July to October 2006.

It was found that the average age of farmers were 44.6 years. The farmers of 33.8 percent had knowledge source from neighbors, parents and their relatives. Average family labors devoted to fish culture was 2 persons/ household. Average annual household income was 546,955.40 baht, and average household loan was 124,343.07 baht, of which 101,003.82 baht was invested in Tilapia cage culture.

The farmers had average experience in Tilapia cage culture for 4.0 years, Average number of cage for each household was 9.0 with average cage size of 65.6 m³. Commercial feed pellets were generally used. The farmers raised Tilapia fishes 1-2 crops per year, each crop lasted for 5.9-6.2 months before harvesting with average fish size of 930.2-943.7 grams. The fishes were sold at average price of 38.88-39.26 baht/kilogram. The major problems faced by the farmers included: the feeds were expensive, sale price of fish was too low, water quality was not suitable, chemicals price were expensive, fish seeds and materials for building the cages were expensive.

The farmers needed knowledge on Tilapia cage culture at low level on 20 items out of 26 items studied. Six items were not needed, included knowledge on type of cage, how to build the cage, fish preservation techniques, such as fermented fish, smoked fish, and dried fish. The farmers much needed 4 extension methods, little needed 12 extension methods out of 17 methods studied. The four much needed methods were: 1) farm visits, 2) study tour at successful farms, 3) training by farmer trainers, and 4) printed extension media. The extension method not needed by farmers was visiting the extension offices. The farmers needed much supports on 1) fish health diagnosis service, 2) promoting farmer group formation, and 3) marketing the fish products.

The farmers with different source of knowledge, income derived from fish culture, experience on Tilapia cage culture and the number of cage in a farm, were needed different extension services in particular aspects.